

Edebiyat Eserlerinin Lisans Öğrencilerinin Çözüm Odaklı Bakış Açısına Etkisi*

Selami Tanrıverdi'ye ithaf edilmiştir.

Mustafa KAYA¹, Selami TANRIVERDİ²

Öz: Bu çalışmanın temel amacı edebiyat eserlerinin lisans öğrencilerinin çözüm odaklı bakış açısına etkisini tespit etmektir. Bu amaç doğrultusunda yapılan çalışmada nicel veri toplama tekniklerinden gerçek deneysel desenlerden ön test- son test kontrol gruplu seçkisiz desen kullanılmıştır. Kolay ulaşılabilir durum örneklemesine göre seçilen çalışma grubunu Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi Eğitim Fakültesinde öğrenim gören lisans öğrencileri oluşturmaktadır. Çalışmanın veri toplama aracını Grant, Cavanagh, Kleitman, Spence, Lakota ve Yu (2012) tarafından geliştirilen 12 maddeden oluşan Çözüm Odaklı Envanter (ÇOE) oluşturmaktadır. Edebiyat eserlerinin lisans öğrencilerinin çözüm odaklı bakış açısına etkisini inceleyen bu çalışmada, edebiyat eserlerinin analiz edilerek işlendiği deney grubu ile geleneksel yöntemim takip edildiği kontrol grubu öğrencileri arasında ön test ve son test arasında anlamlı bir farklılık olup olmadığını test etmek için “SPSS-PASW Statistics 22” istatistik paket programı kullanılmıştır. Grupların kendi içinde farklılıklarına bakmak için bağımlı gruplar t testi kullanılırken gruplar arasındaki farklılığı tespit etmek için bağımsız gruplar t testi kullanılmıştır. Anlamlılık düzeyi en az 0.05 olarak kabul edilmiştir. Araştırma sonucunda Deney grubunun ön testlerinin ve son testlerinin çözüm odaklı bakış açısını değerlendirme puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olduğu tespit edilmiştir. Deney grubunun son testleri ile kontrol grubunun son testlerinin çözüm odaklı bakış açısını değerlendirme puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olduğu tespit edilmiştir. Bu sonuçtan hareketle edebiyat eserlerinin çözüm odaklı bakış açısının geliştirilmesinde bir etkiye sahip olduğunu söylemek mümkündür.

Anahtar kelimeler: Edebiyat eserleri, çözüm, bakış açısı.

The Effect of Literary Works on the Solution-Oriented Perspective of Undergraduate Students

Abstract: The main purpose of this study is to determine the effect of literary works on the solution-oriented perspective of undergraduate students. For this purpose, a random design with pretest-posttest control group was used, one of the quantitative data collection techniques, one of the real experimental designs. The study group selected according to the easily accessible case sampling consists of undergraduate students studying at the Faculty of Education of Van Yüzüncü Yıl University.

Geliş Tarihi: 12.02.2022

Kabul Tarihi: 11.04.2022

Makale Türü: Araştırma Makalesi

* 01.06.2021 tarihinde Covid-19'dan vefat eden Selami Tanrıverdi'nin son çalışmasıdır.

¹ Doç. Dr., Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Türkçe Eğitimi, m.kaya@yyu.edu.tr, 0000-0003-4755-4994.

² Dr. Öğr. Üyesi, Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık Anabilim Dalı, selamitanriverdi@yyu.edu.tr, 0000-0003-0845-7219.

Atf için/To cite: Kaya, M. & Tanrıverdi, S. (2022). Edebiyat eserlerinin lisans öğrencilerinin çözüm odaklı bakış açısına etkisi. *Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 19(1), 86-99. <https://doi.org/10.33711/yyuefd.1072629>

The data collection tool of the study is the Solution-Oriented Inventory (MOE) consisting of 12 items developed by Grant, Cavanagh, Kleitman, Spence, Lakota, and Yu (2012). In this study, which examines the effect of literary works on the solution-oriented perspective of undergraduate students, "SPSS-PASW Statistics 22" was used to test whether there is a significant difference between the pre-test and post-test between the experimental group in which the literary works were analyzed and the control group students who followed the traditional method. statistical package program was used. While the dependent groups t test was used to look at the differences within the groups, the independent groups t test was used to determine the difference between the groups. The significance level was accepted as at least 0.05. As a result of the research, it was determined that there was a statistically significant difference between the solution-oriented perspective evaluation scores of the pre-tests and post-tests of the experimental group. It was determined that there was a statistically significant difference between the solution-oriented perspective evaluation scores of the posttests of the experimental group and the posttests of the control group. Based on this result, it is possible to say that literary works have an impact on the development of a solution-oriented perspective.

Keywords: Literary works, solution, point of view.

Giriş

Toplumu meydana getiren ve toplumun birer parçası olan bireyler sosyal hayatın telaşı içinde hayatın olağan akışında birçok problemle karşılaşabilmektedir. Bu problemlerden bazılarının gerek kendilerinin deneyimleri gerekse çevrelerindeki insanların destekleri sayesinde üstesinden gelebiliyorken bazen de kimi problemlerle başa çıkamamaktadırlar. Günlük hayatın akışı içinde bireyler, bu tür problemlerle baş edebilmeleri ve çözüm üretebilmeleri için birçok farklı yola başvurulabilmektedir. Bu yollardan bazıları işlevsel olup yaşanan problemlere çözüm üretebilmelerini sağlarken bazıları da yaşanan problemle başa çıkabilmeyi daha da zor hâle getirebilmektedir. İşlevsel olan yollardan bir tanesi de kitap okuma çalışmaları yapmaktır (Aix, 1993). Kitaplar geçmişten günümüze kadar psikolojik rahatlama için kullanılmagelmıştır. Kitapların ruhsal iyileşmeler için güçlü kaynaklar olduğu ve bireylerin kendilerini keşfetmelerini kolaylaştırdığına dair katkısı olduğu bilinmektedir (Sturm, 2003). Bir konu veya belli bir amaç doğrultusunda hazırlanmış öykülerin veya edebî eserlerin kişilerin ruhsal dünyalarına olumlu katkılar sunmanın yanı sıra değerleri aktarma, deneyim sağlama, problem çözmeyi, değişmeyi ve iyileşmeyi kolaylaştırdığı da bilinmektedir (Burns, 1990). Kitapların; doktorlar, psikiyatri uzmanları, psikologlar, psikolojik danışmanlar tarafından iyileşme sürecine katkı sağlayan bir araç olarak kullanılmış olduğu bilinen bir gerçektir (Mars,1995). Bundan dolayı kişiye uygun kitap seçiminin ve kitapların doğru kullanılmasının kişiler üzerinde pek çok olumlu etkisinin olacağını söylemek mümkündür.

Araç olarak kullanılan bu kitaplar bireyin kişisel gelişimine katkı sunan psikolojik türde bir eser olabileceği gibi edebî türde bir eser de olabilir. Nitekim Bouton (2016) edebiyatı çocuklara empatik bir şekilde bakma alışkanlığı kazandıran, kendi öğrenmelerini ön planda tutan, kişisel mutluluğu yakalamalarını sağlayan, öğretimin merkezinde yer alan bir alan olarak ifade etmektedir. Bu alanın en önemli materyali geçmişte olduğu gibi bugün de edebî eserlerdir. Moisés (1967) diğer sanatsal biçimlere kıyasla edebiyatın insanların gerçekleri ve varoluşsal çatışmaları üzerinde tamamen düşünmelerini sağlayan sanat olduğunu ifade etmektedir. Aguiar- Silva (1968) ise edebiyatın en önemli işlevlerinden birinin insanın derin ve gizli gerçekliğini keşfetmek olduğunu dile getirmektedir. Bu özelliğinden dolayı zaman içinde edebiyat, insanın ve onunla olan ilişkilerinin analizi ve anlaşılması için en verimli araçlardan biri olmuştur. Edebiyat, ergenlerin yaşamları için anlama ve anlam kazanmalarına yardımcı olan bir araç olarak hizmet vermektedir

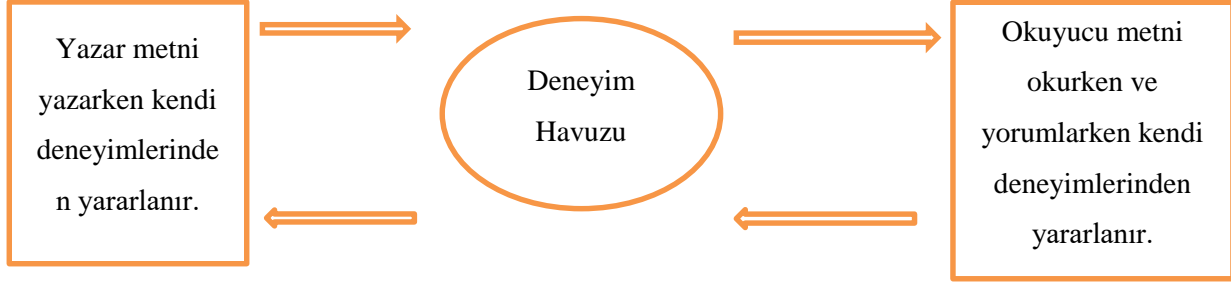
(Gladding, 2005). Heck (2008: 23) de edebiyatın okuyucu üzerinde önemli dönüşümler üretebileceğini ifade etmektedir. Bu dönüşümler bireyin sağlıklı bir gelişim göstermesine de yardımcı olabilir.

Edebiyatın temel fonksiyonlarından biri, insanın istendik yönde kişiliğini değiştirme ve geliştirmektir. Başka bir ifadeyle insanın duygularını geliştirme, duyarlılık edindirme, duygu ve düşünceler arasında sağlıklı bir denge kurma da denilebilir. Edebiyatın insanın ruhuna dokunan, duygularına tesir eden ve hayal dünyasını geliştiren yönleri bulunmaktadır. Edebiyat; insanoğluna sevme, üzüme, acıma, güzellikler karşısında heyecanlanma gibi birçok duyguyu öğretme veya hissettirmede de önemli bir görevi yerine getirmektedir (Kavcar,1994: 5). Bunun yanı sıra yazar, edebiyatın en önemli unsurlarından biri olan edebî türler aracılığıyla –özellikle olaya dayalı edebî yazı türleri- kahramanların duygu, düşünce, eylemleri ve sorunlara karşı geliştirdikleri çözüm yolları, okurların öykünebilecekleri örnekleri meydana getirirler (Sever, 2008). Beynimizde var olan ayna nöronlar, kendi kurgusal hedeflerini kendimiz olarak algıladığımızdan dolayı kurgusal karakterlerle gerçek karakterlermiş gibi meşgul oluruz (Hogan 2003; 2011; Vermeule 2010). Hatta gerçek yaşamdaki bireylerin kimi durumlarda kurgusal dünyadan etkilendiğini söylemek mümkündür. Gladding (2005) edebî karakterlerin mücadeleleriyle duygusal katılımın, bireyleri kendi duygularını belirlemeye ve içgörü kazanmaya teşvik ettiğini ifade etmektedir. Heck (2008: 42) edebî eserlerdeki hikâyelerin bireyin yaşadığı çatışmaların çözümüne yardımcı olduğunu belirtmektedir. Birey edebî eserlerdeki karakterlerin içinde bulunduğu çıkmazdan kurtulmak için ana karaktere öykünerek çözüm yolları arayışına girer. Böylece okur zihinsel ve duygusal süreçlerini işleterek bir çözüm yolu bulabilir. Schoafsma (1989) da hikâyelerin bireyin kendi yaşamalarına anlam kazandırabileceğini ifade etmektedir. Watson (1980) okuma veya yazmanın bireylerin daha yapıcı, pozitif düşünme ve yaratıcı problem çözme becerilerine katkı sağladığını belirtmektedir. Okuma bireylerin zorlukların üstesinden gelmelerine yardımcı olmalarının yanı sıra onların zorluklar karşısında farklı çözüm yolları bulmalarını ve denemelerini sağlayabilir. Slyter’e (2012) göre bireyler okudukları hikâyelere duygusal olarak dâhil olurlar. İlerleyen süreçlerde edebî eserlerdeki karakterlerle kendilerini özdeşleştiren bireyler, okudukları edebî eserlerde ve karakterlerde daha derin bir anlam bulmaya; hikâyeyi kendi sorunları ve durumlarıyla ilişkilendirmeye başlarlar. Böylece bu ilişkilendirme neticesinde yaşadığı olaylara veya durumlara sıradan bir bakış sergilemenin ötesinde farklı pencerelerden bakabilen bir bakış açısı getirebilirler.

Louise Rosenblatt (1994) edebî eserin işlem teorisine “*The transactional theory of the literary work*” göre her birey kendi deneyimleri ve yaşamışlıklarıyla okuma eylemine başlar. Bu deneyimler bireyin okuduğu metinleri nasıl yorumladığını etkilemektedir. Bu durum, kendi kitaplarını yazarken kendi tecrübelerini okurla paylaşan yazarlar içinde geçerlidir. Ancak bireyin deneyimleri değiştikçe birey metinleri yeni ve farklı bir şekilde yorumlar. Rosenblatt’ın teorisi Şekil-1’de gösterilmiştir:

Şekil 1

Rosenblatt'ın Edebî Eserin İşlem Teorisi

Şekil 1’de de görüldüğü gibi yazar ve okuyucu metin ile sürekli bir etkileşim hâlinindedir. Yazar kendi deneyimlerinden hareketle metni meydana getirir. Okuyucu da kendi deneyimlerinden hareketle metni okur ve anlamlandırmaya çalışır. Böylece okuyucu metni her okuduğunda yeni yaşamışlıklar hakkında deneyim kazanır. Bu durum okuyucunun yeni çözüm yolları ve alternatif yollar bulmasına yardımcı olur. Kavcar’a (1994) göre edebiyat, yeryüzündeki insan kadar mizaç ve kişilik olduğunu canlı örnekler aracılığıyla okuyucuya gösterir. Sadece bir edebiyat eserini okumak bile insanların kişilik, sosyal durumu, duygu ve düşünce bakımından ne kadar farklı yapılara sahip olduklarını gösterebilir. Birey yeryüzündeki tüm insanlarla karşılaşmış onları tanımayabilir ancak edebî eserler aracılığıyla binlerce karakterle karşılaşma olanağı bulur ve onların deneyimlerinden, yaşamışlıklarından istifade edebilir. Böylece belki de yaşam boyu elde edemeyeceği tecrübeyi, tanımayacağı kişileri edebî eserler aracılığıyla kazanabilir.

Problem Durumu

Bireylerin çok geniş bir perspektife sahip olmasının yanı sıra yaşama dair çeşitli deneyimler edinmesine katkı sunan edebiyat eserlerinin bireylerin bilişsel, sosyal, duyuşsal ve kişilik gelişimine katkısıyla ilgili alanyazın tarandığında öğrencilerin empati becerisinin gelişimine (Akyol, 2011; Akyüz, 2014; Goodman, 2011; Kaya & Erdem, 2020), yetişkinlerin empati becerisinin gelişimine (Kiser, 2017), öğrencilerin karakter gelişimine (Destebaşı, 2011; Demirbaş, 2012; Gina, 2014), çocuklarının prososyal davranışlardan paylaşma ve yardım etme davranışlarına (Karapetian & O’Leary 1985; Black vd., 1999; Uzmen & Mağden, 2002), ebeveynleri hapiste olan çocuklara karşı empati ve anlayış geliştirmelerine (Valerie, 2017), küçük çocukların sosyal becerilerinin geliştirilmesine (Kenney 2013), çocuklarda varoluşçu çatışmaları çözmesine (Heck, 2008) yönelik çalışmalar yapıldığı görülmektedir. Ancak edebiyat eserlerinin lisans öğrencilerinin çözüm odaklı bakış açısına ait etkisini ortaya koyan herhangi bir çalışmaya rastlanmamıştır. Bu çalışmada, edebiyat eserlerinin lisans öğrencilerinin çözüm odaklı bakış açısına etkisini tespit etmek amaçlanmıştır.

Bu amaç doğrultusunda çalışmanın problem cümlesi “*Edebiyat eserlerinin lisans öğrencilerinin çözüm odaklı bakış açısına etkisi var mıdır?*” şeklinde düzenlenmiş ve bu ana problem altında aşağıdaki alt problemlere yanıt aranmıştır:

1. Edebiyatı eserleri, lisans öğrencilerinin çözüm odaklı bakış açısına etkisi var mıdır?
2. Deney grubunun çözüm odaklı bakış açısına ilişkin ön test ve son test sonuçlarında anlamlı bir farklılık söz konusu mudur?

3. Kontrol grubunun çözüm odaklı bakış açısına ilişkin ön test ve son test sonuçlarında anlamlı bir farklılık söz konusu mudur?
4. Deney ile kontrol grubunun son testteki çözüm odaklı bakış açısına ilişkin puan ortalamalarında anlamlı bir farklılık söz konusu mudur?

Yöntem

Bu çalışmada nicel veri toplama tekniklerinden gerçek deneysel desenlerden ön test- son test kontrol gruplu seçkisiz desen kullanılmıştır. Karasar'a (2017: 132) göre bu desende yansız atama sonucu oluşturulmuş deney ve kontrol grubu olmak üzere iki grup bulunur. Büyüköztürk vd. (2016) göre bu desenin temel amacı, deneysel işlemin bağımlı değişken açısından gruplarda meydana gelen farkı ortaya koymaktır. Bu bağlamda deneysel işlemde önce her iki gruba ön test uygulanarak bu grupların birbirlerine denk olup olmadığı tespit edilir.

Çalışma Grubu

Araştırmanın çalışma grubunu Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi Eğitim Fakültesinde öğrenim görmekte olan lisans öğrencileri oluşturmaktadır. Çalışma grubunun demografik bilgileri Tablo 1'de gösterilmiştir:

Tablo 1

Grupların Cinsiyete Göre Dağılımı

	Kadın	Erkek	N
Deney Grubu	11	8	19
Kontrol Grubu	11	9	20

Tablo 1'e göre deney grubundaki toplam 19 öğrencinin 11'i kadın, 8'i erkek; kontrol grubundaki toplam 20 öğrencinin 11'i erkek, 9'u kadındır.

Çalışma grubundaki lisans öğrencileri amaçlı örnekleme yöntemlerinden "*kolay ulaşılabılır durum örnekleme*" yöntemine göre seçilmiştir. Yıldırım ve Şimşek'e (2016) göre; bu örnekleme yöntemi araştırmanın hızlı ve kullanışlı olmasını sağlar. Bu yöntemde araştırmacı, kendisine yakın olan ve kolay erişebileceği bir durumu seçer.

Veri Toplama Aracı

Araştırma kapsamında lisans öğrencilerine çözüm odaklı envanteri dağıtılmıştır. Öğrenciler envanteri doldurduktan sonra deney grubuna üç haftalık program uygulanırken kontrol grubu geleneksel programına devam etmiştir. Deney grubuna yapılan uygulamadan sonra deney grubu ve kontrol grubuna çözüm odaklı envanteri tekrar dağıtılmıştır.

Çözüm Odaklı Envanter (ÇOE)

Grant vd. (2012) tarafından geliştirilen Çözüm Odaklı Envanter (ÇOE) 12 maddeden oluşan bir ölçektir. Çözüm Odaklı Envanterin alt boyutları şunlardır: 1. Problemden ayırma: 1, 2, 4, 5. maddeler, 2. Hedefe yönelim: 9, 10,11, 12. maddeler, 3. Kaynakları harekete geçirme: 3, 6, 7 ve 8. maddelerdir. Yanıtlama biçimi “(1) Kesinlikle katılmıyorum, (2) Katılmıyorum, (3) Biraz katılmıyorum, (4) Biraz katılıyorum, (5) Katılıyorum, (6) Kesinlikle katılıyorum” şeklinde altı dereceli bir yapıda düzenlenmiştir. 1, 2, 4 ve 5. maddeleri ters puanlanmaktadır. Ölçeğin Cronbach alfa değeri 0.84 olarak belirlenmiştir (Şanal Karahan & Hamarta, 2015). Bu çalışmada da ölçeğin tümü için bu değere bakılmıştır. Conbach alfa güvenirlik katsayısı 0.79 olarak bulunmuştur. Elde edilen bu değer, araştırmanın güvenirliğini açısından ortaya koyan bir değer olduğu söylenebilir.

Deney ve Kontrol Grubunda 7 Haftalık Ders İşleme Süreci

Tablo 2

Uygulama Süreci

Haftalar															
1. Hafta	Deney ve kontrol gruplarına Çözüm Odaklı Envanteri ön test olarak doldurtuldu.														
	<table border="1"><thead><tr><th>Deney Grubu</th><th>Kontrol Grubu</th></tr></thead><tbody><tr><td>2. Hafta</td><td>Albert Ellis'in Akılcı Duygusal Davranışçı Terapi'sinde yer alan ABC modeliyle ilgili 3 ders saati teorik bilgiler verilmiştir.</td></tr><tr><td>3. Hafta</td><td>Kocaman Küçük Deniz kitabı okunmuştur ve eserdeki ana karakter analiz edilerek işlenmiştir.</td></tr><tr><td>4. Hafta</td><td>Huysuz Penguen kitabı okunmuştur ve eserdeki ana karakter analiz edilerek işlenmiştir.</td></tr><tr><td>5. Hafta</td><td>Bir Adam Yaratmak kitabı okunmuştur ve eserdeki ana karakter analiz edilerek işlenmiştir.</td></tr><tr><td>6. Hafta</td><td>Kaşığı kitabı okunmuştur ve eserdeki ana karakter analiz edilerek işlenmiştir.</td></tr><tr><td>7. Hafta</td><td>Deney ve kontrol gruplarının edebiyat eserlerinin öğrencilerin çözüm odaklı bakış açısına ilişkin ön test ve son test puanlarının normallik değerini belirten çarpıklık ve basıklık değerleri Tablo 3'te gösterilmiştir.</td></tr></tbody></table>	Deney Grubu	Kontrol Grubu	2. Hafta	Albert Ellis'in Akılcı Duygusal Davranışçı Terapi'sinde yer alan ABC modeliyle ilgili 3 ders saati teorik bilgiler verilmiştir.	3. Hafta	Kocaman Küçük Deniz kitabı okunmuştur ve eserdeki ana karakter analiz edilerek işlenmiştir.	4. Hafta	Huysuz Penguen kitabı okunmuştur ve eserdeki ana karakter analiz edilerek işlenmiştir.	5. Hafta	Bir Adam Yaratmak kitabı okunmuştur ve eserdeki ana karakter analiz edilerek işlenmiştir.	6. Hafta	Kaşığı kitabı okunmuştur ve eserdeki ana karakter analiz edilerek işlenmiştir.	7. Hafta	Deney ve kontrol gruplarının edebiyat eserlerinin öğrencilerin çözüm odaklı bakış açısına ilişkin ön test ve son test puanlarının normallik değerini belirten çarpıklık ve basıklık değerleri Tablo 3'te gösterilmiştir.
Deney Grubu	Kontrol Grubu														
2. Hafta	Albert Ellis'in Akılcı Duygusal Davranışçı Terapi'sinde yer alan ABC modeliyle ilgili 3 ders saati teorik bilgiler verilmiştir.														
3. Hafta	Kocaman Küçük Deniz kitabı okunmuştur ve eserdeki ana karakter analiz edilerek işlenmiştir.														
4. Hafta	Huysuz Penguen kitabı okunmuştur ve eserdeki ana karakter analiz edilerek işlenmiştir.														
5. Hafta	Bir Adam Yaratmak kitabı okunmuştur ve eserdeki ana karakter analiz edilerek işlenmiştir.														
6. Hafta	Kaşığı kitabı okunmuştur ve eserdeki ana karakter analiz edilerek işlenmiştir.														
7. Hafta	Deney ve kontrol gruplarının edebiyat eserlerinin öğrencilerin çözüm odaklı bakış açısına ilişkin ön test ve son test puanlarının normallik değerini belirten çarpıklık ve basıklık değerleri Tablo 3'te gösterilmiştir.														

Verilerin Analizi

Veri analizi sürecinde hangi tür istatistiksel test tekniklerinin kullanılması gerektiğinin belirlemek amacıyla her iki grupta yer alan öğrencilerin gerek ön test gerekse son testten almış oldukları puanların normallik varsayımlarına bakılmış ve bu sayede yapılacak analizlerde kullanılan test teknikleri belirlenmiştir.

Deney ve kontrol gruplarının edebiyat eserlerinin öğrencilerin çözüm odaklı bakış açısına ilişkin ön test ve son test puanlarının normallik değerini belirten çarpıklık ve basıklık değerleri Tablo 3'te gösterilmiştir.

Tablo 3

Normallik Değerlerini Gösteren Çarpıklık ve Basıklık Sonuçları

Gruplar	Test türü	Çarpıklık	Basıklık
Deney Grubu	Ön test	-.242	2.139
	Son test	-.821	2.367
Kontrol Grubu	Ön test	.106	-.851
	Son test	-.531	1.180

Çarpıklık ve basıklık değerlerinin -2 ile +2 arasında olması, normal bir dağılım için yeterli olduğunu ifade edilirken (George & Mallerry'den aktaran Yerdelen-Damar & Aydın, 2015: 281-282). Bu referans dikkate alındığında grupların hem çarpıklık hem de basıklık değerlerinin normal bir dağılım gösterdiği söylenebilir.

Edebiyat eserlerinin lisans öğrencilerinin çözüm odaklı bakış açısına etkisini inceleyen bu çalışmada, edebiyat eserlerinin analiz edilerek işlendiği deney grubu ile geleneksel yöntemin takip edildiği kontrol grubu öğrencileri arasında ön test ve son test arasında anlamlı bir farklılık olup olmadığını test etmek için istatistik sonuçlarına bakılmıştır. Grupların kendi içinde farklılıklarına bakmak için bağımlı gruplar t testi kullanılırken gruplar arasındaki farklılığı tespit etmek için bağımsız gruplar t testi kullanılmıştır.

Bulgular

Araştırmadan elde edilen veriler ve bu verilere yönelik yorumlamalar bulgular başlığı altında ele alınmıştır.

Deney ve kontrol gruplarının çözüm odaklı envanterinin ön-testinden aldıkları t-testi sonuçları Tablo 4'te yer almaktadır.

Tablo 4

Deney ve Kontrol Grubunun Ön-Test Paunlarına İlişkin Bağımsız Ölçümler t-Testi Sonuçları

Gruplar	N	$\bar{X}$	SS	SD	t	p
Deney	19	49,31	5,667	37	-,832	,411
Kontrol	20	50,85	5,842			

Deney grubu ile kontrol grubunun çözüm odaklı envanterden aldıkları ön-test sonuçlarına bakıldığında, deney grubu ön-test puan ortalaması ($\bar{X}$ = 49,31) ile kontrol grubu ön-test puan ortalaması ($\bar{X}$ = 50,85) arasında anlamlı bir farklılığın olmadığı görülmektedir [$t_{(37)} = -,832$ ($p = ,411$)]. Bu sonuçlardan hareketle uygulama öncesi her iki grubun çözüm odaklı bakış açılarının birbirine yakın olduğu söylenebilir.

Deney grubunun çözüm odaklı envanterden aldıkları ön-test ve son test puanlarının dağılımına ilişkin bağımlı ölçümler t- testi sonuçları Tablo 5’te verilmiştir.

Tablo 5

Deney Grubunun Çözüm Odaklı Envanterden Aldıkları Ön Test ile Son Test Arasındaki Farkı Belirten Bağımlı Ölçümler t- Testi

Gruplar	N	$\bar{X}$	Sd	df	t	*p
Deney (Ön test)	19	49,31	5,667	18	-3,700	,002
Deney (Son test)	19	56,00	5,763			

*p < .05

Bağımlı ölçümler (ilişkili gruplar) için t-testi sonuçlarına göre deney grubunun çözüm odaklı envanteri ön test puan ortalaması ($\bar{X}= 49,31$) ile son test puan ortalaması ($\bar{X}= 56,00$) arasında anlamlı bir fark görülmektedir [(t₍₁₈₎ = -3,700 (p=,002)]. Bu durum yapılan uygulamanın öğrencilerin çözüm odaklı bakış açısına etkisinin olduğunu göstermektedir.

Kontrol grubunun çözüm odaklı envanterden aldıkları ön-test ve son test puanlarının dağılımına ilişkin bağımlı ölçümler t- testi sonuçları Tablo 6’da gösterilmiştir.

Tablo 6

Kontrol Grubunun Çözüm Odaklı Envanterden Aldıkları Ön Test İle Son Test Arasındaki Farkı Belirten Bağımlı Ölçümler t- Testi

Gruplar	N	$\bar{X}$	Sd	df	t	p
Kontrol (Ön test)	20	50,85	5,842	19	,103	,919
Kontrol (Son test)	20	50,65	6,960			

Tablo 6’ya göre uygulama boyunca müfredata bağlı derslerini işleyen kontrol grubu öğrencilerinin çözüm odaklı envanterden aldıkları ön test ile son testi puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farkın olmadığını söylemek mümkündür [t₍₁₉₎ = ,103 (p = ,919)].

Deney ve kontrol gruplarının çözüm odaklı envanterinin ön-testinden aldıkları t-testi sonuçları Tablo 7’de yer almaktadır.

Tablo 7

Deney ve Kontrol Grubunun Son-Test Puanlarına İlişkin Bağımsız Ölçümler T-Testi Sonuçları

Gruplar	N	$\bar{X}$	SS	SD	t	*p
Deney	19	56,00	5,763	37	2,607	,013
Kontrol	20	50,65	6,960			

*p < .05

Deney grubu ile kontrol grubunun çözüm odaklı envanterden aldıkları son-test sonuçlarına bakıldığında, deney grubu ön-test puan ortalaması ($\bar{X}= 56,00$) ile kontrol grubu ön-test puan ortalaması ($\bar{X}= 50,65$) arasında anlamlı bir farklılığın olduğu görülmektedir [t₍₃₇₎ = 2,607 (p= ,013)]. Bu bağlamda uygulama sonrası deney grubu öğrencilerinin çözüm odaklı bakış açıları, kontrol grubu öğrencilerine göre anlamlı derecede ve deney grubunun lehine farklılaştığı söylenebilir.

Sonuç ve Tartışma

Araştırma kapsamında edebiyat eserlerinin lisans öğrencilerinin çözüm odaklı bakış açısına etkisi incelenmiştir. Araştırmanın ilk haftasında deney grubu ve kontrol grubuna çözüm odaklı envanter dağıtılmış ve ön test yapılmıştır. Ön testten sonra çalışmanın amacı doğrultusunda deney grubundaki öğrencilere bir hafta bilişsel terapi ABC modeli ile ilgili eğitim verilmiştir. Ardından dört hafta boyunca Kocaman Küçük Deniz, Huysuz Penguen, Bir Adam Yaratmak eserleri okunup analiz edilmiştir. Bu süreçte kontrol grubu ise geleneksel yöntemle müfredata uygun olarak programına devam etmiştir. Deneysel çalışma kapsamında deney grubuna okutulan edebiyat eserleri bittikten sonra çalışmanın başında kontrol grubu ve deney grubuna dağıtılan çözüm odaklı envanter tekrar verilerek son test yapılmıştır. Bu çalışma kapsamında ulaşılan sonuçlar aşağıda verilmiştir.

Deneysel sürecin başında her iki grubun ön testlerinin edebiyat eserlerinin lisans öğrencilerinin çözüm odaklı bakış açısının birbirine denk olduğu tespit edilmiştir. Kontrol grubunun ön testleri ile son testlerinin çözüm odaklı bakış açısını değerlendirme puanları arasında anlamlı bir farklılık görülmemiştir. Dolayısı ile bu bulgu geleneksel yöntemin, çözüm odaklı bakış açısının geliştirilmesinde bir etkiye sahip olmadığını göstermektedir.

Deney grubunun ön testlerinin ve son testlerinin çözüm odaklı bakış açısını değerlendirme puanları arasında anlamlı bir farklılık olduğu tespit edilmiştir. Deney grubunun son testleri ile kontrol grubunun son testlerinin çözüm odaklı bakış açısını değerlendirme puanları arasında bir farklılık olduğu tespit edilmiştir. Bu sonuçtan hareketle edebiyat eserlerinin çözüm odaklı bakış açısının geliştirilmesinde bir etkiye sahip olduğunu söylemek mümkündür.

Okuma kurgusu ile merhamet, empati, acıma duygusu gibi çeşitli duygular arasında bir ilişkinin var olduğuna yönelik çeşitli öngörüler olsa da bu ilişkiye yönelik birçok akademik araştırmanın yapıldığını söylemek mümkündür. Edebiyat eserlerinin öğrencilerin olaylara, durumlara çözüm odaklı bakış açısının etkisiyle ilgili yapılmış herhangi bir deneysel çalışmaya rastlanmamıştır. Ancak Kaya ve Tanrıverdi (2020) yaptıkları çalışmada kimi edebiyat eserlerindeki karakterlerin sorun odaklı bir bakış açısından çözüm odaklı bir bakış açısına yönelik tavır sergilediklerini tespit etmişlerdir. Bu çalışmanın neticesinden hareketle edebiyat eserlerinin bireylerin çözüm odaklı bir bakış açısına sahip olabilmelerini etkileyebileceğini söylemek yanlış olmayabilir. Son zamanlarda yapılan birçok çalışmada edebî kurguya sıklıkla maruz kalmanın bireylerde empati, merhamet duygularının gelişimine katkı sağlamanın yanı sıra bireylerin karakter gelişimine, yardımlaşma ve prososyal becerilerinin gelişimini desteklediğine dair birçok çalışmaya rastlamak mümkündür.

Yapılan çalışmaların büyük çoğunluğu bu çalışmanın sonuçlarıyla paralellik arz etmektedir. Çakır (2014) yaptığı çalışmada çocuk edebiyatı aracılığıyla bireyin engellilik gibi sorunlarıyla yaşamayı öğrenebileceğini ve bu tür sorunların aşılabileceğini bulmuştur. Mohammadzadeh, vd. (2017) yaptıkları çalışmada çocukların karakterlerini geliştirmede, düşünce ve tutumlarında farkındalık oluşturmada çocuk edebiyatı eserlerinin yorumlanmasının etkili olduğunu tespit etmişlerdir. Chain (2015) de yaptığı çalışmada çocukların karakterini geliştirmede ve başka bireylerle empati kurabilme becerilerinin artmasında çocuk edebiyatı eserlerinin etkili olduğunu bulgulamıştır. Benzer şekilde Gina (2014) da edebiyat eserlerindeki karakterlerin adalet, dürüstlük gibi birçok insani değeri yansıttığını bulgulamıştır. Nitelikli edebiyat eserleri okutularak bireylerde istendik davranışlar geliştirilebileceğini ifade etmiştir. Ayrıca yapılan başka çalışmalarda edebiyat

eserleri okumanın bireyin karakter gelişimini desteklediği, empati kurabilme kabiliyetini geliştirdiği ve karakter gelişimine katkı sağladığı tespit edilmiştir (Cress & Holm, 1998; Demirbaş, 2012; Destebaşı, 2011; Karakuş, 2018; Keen, 2006; Pala, 2008). Ayrıca Uyar (2020) yaptığı çalışmada bibliyoterapinin (iyileştiren hikâyelerin) okulöncesi öğrencilerinin özgüven ve kişiler arası problem çözme becerilerini olumlu yönde etkilediğini tespit etmiştir. Timmerman vd. (1989) yaptıkları çalışmada bibliyoterapinin çocuklarda eleştirel düşünme, stresle baş edebilme, eleştirel düşünme becerilerinin gelişimine katkı yaptığını tespit etmiştir. Yapılan araştırmaların sonucu bu araştırmanın sonuçlarıyla benzerlik göstermektedir.

Edebiyat eserlerinin öğrencilerin, bireylerin acıma, empati, yardımlaşma, nezaket, sabır gibi duygularının gelişimine yönelik etkilerinin olduğu birçok çalışmada tespit edilmiştir. Edebiyat eserleri aracılığıyla bireyin kişilik, sosyal, duyuşsal ve zihinsel gelişimine katkı sağlayacak birçok evrensel ve yerel değer öğrencilere kazandırılabilir. Bu değerler sağlıklı bir kişilik edinmenin yanı sıra toplumsal bir bütünlüğün oluşmasına da katkı sağlayabilir. Nitekim her açıdan gelişmiş toplumların evrensel ve ulusal değerleri özümsemiş bireylerden teşekkül ettiğini söylemek yanlış olmasa gerektir. Benzer şekilde bu çalışmadan da hareketle edebiyat eserlerinin lisans öğrencilerinin olaylar, durumlar karşısında çözüm odaklı bir bakış açısı sergilemelerin etkili olduğunu söylemek mümkündür.

Öneriler

Bu araştırmanın bulgularından hareketle araştırmacılara ve uygulamaya yönelik şu önerilerde bulunulabilir:

Eğitim-öğretim sürecinde ders kitapları ile yetinmeyip öğrenciler edebiyat eserleriyle buluşturulabilir. Bu eserler aracılığıyla öğrencilere çok yönlü düşünme becerileri kazandırılabilir.

Bireyleri sorunlarından arındırmak ya da çözümü imkânsız gibi gözükten durumlardan bir çıkış noktası bulabilmelerini sağlayabilmek için edebiyat eserleri araç olarak kullanılabilir.

Etik Kurul İzin Bilgisi: Bu araştırma, Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi Sosyal ve Beşeri Bilimsel Araştırma ve Yayın Etik Kurulu 13/05/2020 tarihli 2020/03-17 sayılı kararı ile alınan izinle yürütülmüştür.

Yazar Çıkar Çatışması Bilgisi: Bu çalışmada çıkar çatışması yoktur ve finansman desteği alınmamıştır.

Yazar Katkısı: Yazarlar makaleye eşit katkı sağlamış olduklarını beyan ederler.

Kaynakça

Aiex, N.K. (1993). *Bibliotherapy*. Bloomington IN: ERIC Clearinghouse on Reading and Communication Skills (ED357333).

Akyol, Y. (2011). *İlköğretim 7. sınıf sosyal bilgiler dersinde "Türk Tarihinde Yolculuk" ünitesinin çocuk edebiyatı ile ilişkilendirilmesinin öğrencilerin empati becerilerine (eğilimlerine) etkisi* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Celal Bayar Üniversitesi.

Akyüz, E. (2014). *Çocuk edebiyatı yapıtlarının çocukların eşduyuşsal eğilimine etkisi* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Ankara Üniversitesi.

- Aguar- Silva, V. M. (1968). *Teoria da literatura*. Almedina.
- Black, C., Seeman, J. & Trobaugh, L. (1999). *Using children's literature to increase prosocial behaviors in the early years* [Master's Action Research Project]. Saint Xavier University. (ERIC Document Reproduction Service No. ED 435475).
- Bouton B. (2016). Empathy research and teacher preparation: benefits and obstacles. *State Dergisi*, 25(2), 16-22.
- Burns, D.D. (1990). *Feeling good: the new mood therapy*. Morrow.
- Büyüköztürk, Ş., Çakmak, E. K., Akgün, Ö. E., Karadeniz, Ş. & Demirel, F. (2016). *Bilimsel araştırma yöntemleri*. Pegem Akademi.
- Chain, M. A. (2015). Children's books for building character and empathy. *The Journal of Invitational Theory and Practice*, 21, 68-95.
- Cress, S. W. & Holm, D. T. (1998). Developing empathy through children's literature. *Education*, 120, 593-597.
- Çakır, F. (2014). *Çocuk edebiyatına psikopedagoji ve sosyopedagojik açıdan yaklaşım* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Ondokuz Mayıs Üniversitesi.
- Demirbaş, M. (2012). *Çocuk edebiyatı eserlerinin 6. sınıf öğrencilerinin karakter gelişimine etkisi* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Abant İzzet Baysal Üniversitesi.
- Destebaşı, F. (2011). *Çocuk edebiyatı eserlerinin 7 ve 8. sınıf öğrencilerinin karakter gelişimine etkisi* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Abant İzzet Baysal Üniversitesi.
- Gina, M. A. (2014). Building character through literacy with children's literature, *Research in Higher Education Journal*, 26, 1-13.
- Gladding, S. T. (2005). *Counseling as an art: The creative arts in counseling*. American Counseling Association.
- Goodman, M. E. (2011). *The role of perspective-taking in reading and its relationship to empathy in children* [Unpublished master's thesis]. California State University.
- Grant, A. M., Cavanagh, M. J., Kleitman, S., Spence, G., Lakota, M. & Yu, N. (2012). Development and validation of the solution-focused inventory. *The Journal of Positive Psychology*, 7(4), 334- 348.
- Heck, V. Z. (2008). *A influência da literatura infantil na resolução de conflitos interiores das crianças*. [Unpublished master's thesis]. Escola Superior de Teologica University.
- Hogan, P. C. (2003). *The mind and its stories: narrative universals and human emotions*. Cambridge UP.
- Hogan, P. C. (2011). *What literature teaches us about emotions*. Cambridge UP.
- Karakuş, M. H. (2018). *Çocuk edebiyatı eserleriyle insan hakları eğitimi programının geliştirilmesi, uygulanması ve değerlendirilmesi* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Gaziantep Üniversitesi.
- Karapetian Alvord, M.K. & O'Leary, K.D. (1985). Teaching children to share through stories. *Psychology in the Schools*, 22(3), 323-30.

- Karasar, N. (2017). *Bilimsel araştırma yöntemi*. (7. Basım). Nobel Yayıncılık.
- Kavcar, C. (1994). *Edebiyat ve eğitim*. Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Yayınları.
- Kaya, M. & Erdem, İ. (2020). Çocuk edebiyatı eserlerinin 7. sınıf öğrencilerinin empati becerisinin gelişimine etkisi. *YYÜ Eğitim Fakültesi Dergisi*, 17(1), 79- 114.
- Kaya, M. & Tanrıverdi, S. (2020). Sorun odaklı bir durumdan çözüm odaklı bir duruma yöneliş: edebî eserlerde karakter tahlili. *Journal of History School*, 46, 1784-1798.
- Keen, S. (2006). A theory of narrative empath. *JTOSR*, 14(3), 207-236.
- Kenney (2013). *Using children's literature effectively to teach social skills to young children*. University of Florida.
- Kiser, K. R. (2017). *Young adult literature and empathy in appalachian adolescents* [Unpublished master's thesis]. East Tennessee State University.
- Mars, R. (1995). A meta-analysis of bibliotherapy studies. *American Journal of Community Psychology*, 23, 843- 870.
- Mohammadzadeh, B., Kayhan, H. & Dimililer, Ç. (2017). Enhancing disability awareness and empathy through children's literature about characters with disabilities: a cognitive stylistic analysis of Rodman Philbrick's *Freak The Mighty* Quality & Quantity International Journal of Methodology, 52, 583-597.
- Moisés, M. (1967). *A criação literária*. Melhoramentos.
- Pala, A. (2008). Öğretmen adaylarının empati kurma düzeyleri üzerine bir araştırma, *Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 23(1), 13-23.
- Rosenblatt, L. M. (1994). *The reader, the text, the poem: The transactional theory of the literary work*. Southern Illinois University Press.
- Schoafsma, D. (1989). Gilbert's and Dave's stories: Narrative and knowing, *English Journal*, 78, 89-91.
- Sever, S. (2008). *Çocuk ve edebiyat*. TUEDEM.
- Slyter, M. (2012). Creative counseling interventions for grieving adolescents. *Journal of Creativity in Mental Health*, 7, 17-34.
- Sturm, B. W. (2003). Reader's advisory and bibliotherapy: Helping or healing? *Journal of Educational Media & Library Sciences*, 41(2), 171-179.
- Şanal Karahan, F. & Hamarta, E. (2015). The solution focused inventory: reliability and validity study. *İlköğretim Online* [Online], 14(2), 757-769.
- Timmerman, L., Martin, D. & Martin, M. (1989). Augmenting the helping relationship. the use of bibliotherapy. *The School Counselor*, 36(4), 293-297.
- Uyar, F. N. (2020). *5-6 yaş grubu çocuklarda bibliyoterapinin özgüven ve kişiler arası problem çözme becerilerine etkisinin incelenmesi* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Çanakkale Onsekiz Üniversitesi.

- Uzmen, S. & Mağden, D. (2002). Okulöncesi eğitim kurumlarına devam eden altı yaş çocuklarının prososyal davranışlarının resimli çocuk kitapları ile desteklenmesi, *M.Ü. Atatürk Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Dergisi, 15*, 193-212.
- Valerie, M. P. R. (2017). *Hidden children: Using children's literature to develop understanding and empathy toward children of incarcerated parents* [Unpublished master's thesis]. Manitoba University.
- Vermeule, B. (2010). *Why do we care about literary characters?* The Johns Hopkins UP.
- Watson, J. (1980). Bibliotherapy for abused children. *School Counselor, 27*, 204-208.
- Yerdelen-Damar, S. & Aydın, S. (2015). Fen öğrenme yaklaşımlarının öğrenme ortamı algıları ve hedef yönelimleri ile ilişkisi. *Eğitim ve Bilim, 40(179)*, 269-293.
- Yıldırım, A. & Şimşek, H. (2016). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri. (10. Basım)*. Seçkin Yayıncılık.

Extended Summary

When the relevant literature and psychology literature of literary works that contribute to individuals having a wide perspective as well as gaining various experiences about life, the development of students' empathy skills (Akyol, 2011; Akyüz, 2014; Goodman, 2011; Kaya, Erdem, 2020), adults' empathy skill development (Kiser, 2017), students' character development (Destebaşı, 2011; Demirbaş, 2012, Gina, 2014), their children's prosocial behaviors from sharing and helping behaviors (Karapetian & O'Leary 1985; Black, Seeman & Trobaugh 1999; Uzmen & Mağden, 2002), it is seen that studies are carried out for the parents sentenced to prison to develop understanding and empathy towards their children (Valerie, 2017), to develop the social skills of young children (Kenney, 2013), and to resolve existential conflicts in children (Heck, 2008). However, no study has been conducted to reveal the effect of literary works on the solution-oriented perspective of undergraduate students. In this study, it is aimed to determine the effect of literary works on the solution-oriented perspective of undergraduate students. For this purpose, the problem sentence of the study is "Does literary works have an effect on the solution-oriented perspective of undergraduate students?"

In this study, a random design with pretest-posttest control group, one of the real experimental designs from quantitative data collection techniques, was used. According to Karasar (2017: 132), there are two groups, the experimental and the control group, which were created by unbiased assignment in the pretest-posttest control group random design. According to Büyüköztürk et al. (2016), the main purpose of this design is to reveal the difference in the groups in terms of the dependent variable of the experimental application. In this context, it is determined whether there is a difference between the groups by applying a pre-test before the experimental application.

The study group of the research consists of undergraduate students studying at Van Yüzüncü Yıl University, Faculty of Education. Undergraduate students in the study group were selected according to the "easily accessible case sampling" method, one of the purposive sampling methods. According to Yıldırım and Şimşek (2016); This sampling method adds speed and usefulness to the research. In this method, the researcher chooses a situation that is close and easy to access.

Within the scope of the research, a solution-oriented inventory was distributed to undergraduate students. After the students filled out the inventory, the experimental group followed the three-week program, while the control group continued its traditional program. After the application to the experimental group, the solution-oriented inventory was redistributed to the experimental group and control group. Developed by Grant et al. (2012), the Solution-Oriented Inventory (MOE) is a 12-item scale. The sub-dimensions of the Solution Oriented Inventory are: 1. Separating from the problem: 1, 2, 4, 5 items, 2. Goal orientation: 9, 10, 11, 12 items, 3. Mobilizing resources: 3, 6, 7 and 8 are substances. The response style was arranged in a six-grade structure as “(1) Strongly disagree, (2) Disagree, (3) Slightly disagree, (4) Slightly agree, (5) Agree, (6) Strongly agree”. Items 1, 2, 4 and 5 are reverse scored. The Cronbach alpha value of the scale was determined as 0.84 (Şanal Karahan & Hamarta, 2015). In this study, this value was evaluated for the whole scale. Cronbach alpha reliability coefficient was found to be 0.79. This value is important because it is high in terms of reliability and close to the value found by the researcher who developed the scale.

In order to determine which statistical tests should be used during data analysis, the distribution of the scores of the students in the pre-test and post-test was examined. The test types used in the analyzes were determined according to whether the distribution showed normality or not.

In this study, which examines the effect of literary works on the solution-oriented perspective of undergraduate students, "SPSS-PASW Statistics 22" was used to test whether there is a significant difference between the pre-test and post-test between the experimental group in which the literary works were analyzed and the control group students who followed the traditional method. statistical package program was used. While the dependent groups t test was used to look at the differences within the groups, the independent groups t test was used to determine the difference between the groups. The significance level was accepted as at least 0.05.

At the beginning of the experimental process, no significant difference was found regarding the effect of the pretests of the experimental and control groups on the solution-oriented perspective [t(37)= -,832, p > ,05 (p= ,411)]. There was no statistically significant difference between the solution-oriented perspective evaluation scores of the control group's pretests and posttests [t(19) = ,103, p > ,05 (p = ,919)]. shows that it has no effect on the development of the angle.

It was determined that there was a statistically significant difference between the solution-oriented perspective evaluation scores of the experimental group's pretests and posttests [(t (18) = -3,700, p < ,05 (p=,002)]. It was determined that there was a statistically significant difference between the solution-oriented perspective evaluation scores of the post-tests of the group [t(37)= 2.607, p < ,05 (p= ,013)]. Based on this result, it is possible to say that literary works have an impact on the development of a solution-oriented perspective.